

Izpričevalo

Emilov oče je bil kemik v tovarni, kjer je delal v velikem belem laboratoriju. Pa tudi doma je imel še na podstrešju sobico, kamor je po končanem vsakdanjem delu večkrat zahajal in od koder se je potem slišalo sikanje špiritnega gorilnika, vrvanje tekočin in prasketanje žgočih se rudnin.

Emil ni podedoval očetovega veselja do takih stvari. Prirodoslovje je na meščanski šoli najmanj ljubil, letos mu je v prvem polletju celo grozilo nezadostno v fiziki. Nekaj dni ni mislil na nič drugega, kakor na ta nesrečni red. Če bi šlo samo za mamo, bi še ne bilo tako hudo, ker jo je znal vedno pomiriti s solzami in obljubami, toda hujše je bilo z očetom. To je bil resen mož, ki ni mnogo govoril. Kadar pa se je razburil, takrat je huda predla. In tega se je zdaj Emil bal.

Ko bi ne bilo te nesrečne fizike, bi izpričevalo še ne bilo tako slabo. Sicer bo nekaj »4« in »3«, toda nad temi bi starši že zatisnili eno oko. Da, samo red v fiziki! Ko bi mogla ostati ta rubrika na izpričevalu prazna!

Ko bi trenil, se je v dečkovi glavi zabliskal drzen načrt.

Spomnil se je, da je iznašel oče nedavno kemično šalo. Skuhal je čudovito tinto in napravil čaroben prašek. Črke, napisane s to tinto, so bile kakor vse druge, če pa si nasul nanje malo belega, nedolžnega praška, so izginile brez sledu.

»To ni za nič,« je obsodil oče svojo lastno iznajdbo. »Znanost naj človeštvu koristi, ne pa škodi. Če bi prišli tile dve stvari, tinta in prašek, med ljudi, bi ju morda kak malopridnež zlorabil za nepoštene namene. In tega ne smem dopustiti. Oboje pridržim zase.«

Na to očetovo iznajdbo se je Emil zdaj spomnil v svoji stiski. Če bi mu razrednik napisal izpričevalo s to čudno tinto, bi se znal iznebiti tega nelepega reda. Da, toda kako naj to stori?

Sreča je bila dečku mila. Ravno dan po usodni redovalni konferenci, ko je bilo Emilu slabo že zapečaten, je slišal razrednika, kako je naročal slugi, naj mu v posvetovalnici tudi popoldne zakuri, češ da bo pisal izpričevala. Usoda sama je podajala dečku roko. Samo priti v posvetovalnico in naliti očetove tinte! Še v glavnem odmoru je skočil domov po stekleničico tinte, potem pa je prežal na ugoden trenutek. Tudi ta je prišel. Gospod učitelj je med poukom vprašal, kdo bi nesel gospodu ravnatelju nekaj uradnih knjig. Ravnateljstvo je bilo tik posvetovalnice. Emil je planil iz klopi in vzel razredniku knjige. Ko je svoje poslanje opravil, je stopil v posvetovalnico in v nekaj trenutkih izvršil svoj načrt. Iz tintnika je zлил šolsko tinto ter nalil očetove, potem pa se je vrnil v razred. Grozeči oblaki, ki so viseli nad 31. januarjem, so se polagoma izgubljali.

Prišlo je konec polletja. Izpričevala! Ves dan ni bil pouk dosti prida. Otroci so bili raztreseni, v licih jim je gorela nestrpnost in bojazen.

Zadnjo uro jih je gospod razrednik nagovoril, toda le bolj iz uradne dolžnosti, zakaj sam je vedel, da otroci iz njegovega govora ne bodo bogsigavedi kaj koristi imeli. In potem so hodili drug za drugim h katedru po izpričevalo. Ko je prišel

»No, vidiš, Emil,« ga je hvalila mama, »letos imaš nekoliko dobrih manj kot lani. To bo oče vesel! Zdaj se potruži še v prirodopisu, v matematiki in nemščini, pa se boš lahko s svojim izpričevalom povsod pobahal.«

Emil na vrsto, ga je gospod razrednik posvaril ter mu priporočal več marljivosti. Dajal mu je za vzgled njegovega lastnega očeta, ki ga vse mesto visoko ceni zaradi njegovega znanja. Dečka je oblila rdečica, izjecljal je nekaj besed, da bo v drugem polletju marljivejši, potem pa je odšel domov. Preden je pokazal mami izpričevalo, ga je »korigiral«. Nasul je belega praška, pustil nekaj časa na vlažnem zimskem zraku, in ko je potem potegnil z dlanjo po papirju, je izginil red »slabo«, kakor da ga je čarovnik odčaral s svojo črno šibico.

Emila materina pohvala ni veselila. Čutil je, kako ga v duši grize slaba vest in najrajši bi se ji vrgel okrog vratu ter ji vse priznal. Samo če ne bi bilo očeta!

Oče se je vrnil šele zvečer. Pozorno je pregledal listino, pokimal, izpregovoril nekoliko kratkih, pohvalnih stavkov, potem pa mu je kazalec hipoma obstal na praznem mestu, vprašal je: »Kako je to, da nimaš reda v fiziki?«

Dečku je začelo močno utripati srce. »Oče, v prvem polletju nismo imeli fizike, šele v drugem.«

»Hm,« se je začudil oče, »potem imate že tako kakor na srednji šoli? V mojih časih smo tudi imeli v drugem polletju druge predmete kot v prvem.« In čez nekaj časa je dodal: »Le bodi zmerom tako priden, mor-da le pojde s študijami.«

Emil se je globoko oddihnil, ko je vlagal izpričevalo v veliko očeto-vo skrinjo med druge listine. Ni-koli več ga ne vzame v roke in skr-bel bo, da mu vdrugič ne bo več treba varati.

Minulo je nekoliko tednov.

Nekoč spomladi se je vrnil oče s seje in dejal: »Danes me je vaš gos-pod razrednik prosil, da bi vam v šoli predaval o novih kemičnih iz-najdbah. Obljubil sem mu. Pri tem sem ga vprašal o tebi. Bil sem ve-sel, ker te je hvalil, češ da si zdaj mnogo marljivejši. Toda v eni stva-ri se z gospodom učiteljem nisva sporazumela. Rekel mi je, da ne boš več imel slabega reda v fiziki. Do-kazoval sem mu, da tega reda nisi imel in da nisi prinesel ob polletju prav nobenega slabega domov. In ker se nisva mogla zediniti, me je prosil, naj mu jutri prinesem izpri-čevalo pokazat, češ da bi ga moral popraviti. Da pa ve docela zanesljivo, da si imel red slabo. Na srečo sem prepričan, da to ni res, saj sem si izpričevalo natanko ogledal. Pri-nesi ga sem, pogledam še enkrat!«

Ves čas, ko je oče govoril, je ostal Emil pri mizi in se ves tresel. In ko je oče končal, se mu je vrgel okrog vratu in klical:

»Res je, oče, res, imam slabo!«

Ihté je povedal staršem vse.

Ko se je izpovedal, je v sobi vse utihnilo. Prvi se je zavedal oče.

Vstal je in odšel s težkim korakom v svojo delavnico. Kmalu nato je odšla tudi mati za njim.

Emil je imel strašno noč. Dolgo ni mogel zaspati, in ko je slednjič vendar zadremal, so ga preganjale hude sanje. Komaj je čakal jutra. In brž ko je začul v kuhinji pogovor staršev, je hitel prosit oba, naj mu odpustita.

Oče je bil že spet miren.

»Odpuščava ti,« je rekel in zrl nanj s svojimi velikimi, dobrot-nimi očmi, »ker ti verujeva, da se ke-saš svojega nelepega dejanja in da se boš poboljšal. Tu imaš pismo za gospoda učitelja. Pišem mu, da sem se motil in da si res imel red »slabo« v fiziki. Torej mu ni treba nesti izpričevala. Lahko si izračunaš, kaj bi bilo, če bi v šoli izvedeli, kaj si storil. Toda tudi jaz nisem pri tem brez krivde. Če ne bi bilo moje iz-najdbe, bi ti ne storil te goljufije. Zato sem uničil tinto in prašek ter sežgal navodilo, kako se izdelujeta. Znanost mora služiti samo dobremu in resnici, nikoli zlu in prevari. Zdaj pojdi in bodi marljivejši!«

Emil je vestno izpolnjeval, kar je bil obljubil. Ne samo, da je izbolj-šal svoj uspeh v šoli, temveč hodil je tudi vsak dan v očetovo delav-nico in mu pomagal. Pripovedoval mu je, kaj so se v šoli učili pri fizi-ki in kemiji, in oče je dopolnjeval in razlagal.

Kmalu je bil Emil med najbolj-šimi fiziki v razredu. Ko se je bližal konec leta, mu je gospod učitelj vpisal odlično v katalog. S slabega na odlično je sicer res velik skok, a Emil je ta red zaslužil.